

Koncepce umění ve veřejném prostoru statutárního města Ostravy

Červenec 2026

Koncepce umění ve veřejném prostoru statutárního města Ostravy

Návrhová část

Červenec 2026

Objednatel:

Statutární město Ostrava
Prokešovo náměstí 1803/8,
702 00 Ostrava

Zpracovatel:

ONplan lab, s.r.o.
Karmelitská 18/379,
118 00 Prague 1 – Malá Strana

Zpracovatelský tým ONplan lab

MgA. Olga Škochová Bláhová

Ing. Mgr. Markéta Čiháková

Ing. Simona Velechovská

Realizační tým na straně Magistrátu města Ostravy

Ing. Lucie Baránková Vilamová, Ph.D., náměstkyně primátora pro kulturu a strategický rozvoj

Mgr. Barbora Stankušová, vedoucí odboru kultury a školství

MgA. Daniela Zarodňanská, Ph.D., vedoucí oddělení kultury

Bc. Pavlína Polášková, koordinátor pro kulturu

Pracovní skupina

Mgr. Michal Bayer, vedoucí odboru kanceláře primátora MMO

Bc. Naděžda Brožková, MPA, referentka odboru kultury a školství MMO

Mgr. Ondřej Dostál, vedoucí oddělení projektů, odbor strategického rozvoje MMO

MgA. Jakub Gajda, Ph.D., restaurátor, umělec

Mgr. Dalibor Halátek, památkář, kunsthistorik, NPÚ

Ing. Lukáš Haltof, vedoucí oddělení stavebního úřadu ÚMOb Moravská Ostrava a Přívoz

Mgr. Jitka Hlaváčková, Ph.D., kurátorka sbírky fotografie a nových médií, GHMP

Mgr. Andrea Hoffmannová, Ph.D., náměstkyně primátora pro školství a IT MMO

Mgr. Jakub Ivánek, Ph.D., odborný asistent Filozofické fakulty OU, autor databáze Ostravské sochy

Ing. Martina Jarošková, místostarostka pro kulturu MOb Ostrava-Jih

Mgr. Michal Kalhous, Ph.D., děkan Fakulty umění OU

Mgr. Tomáš Knoflíček, Ph.D., zástupce vedoucího katedry pro výtvarnou část Fakulty umění OU

doc. František Kowolowski, vedoucí ateliéru Fakulty umění OU, komise kultury RMO

Mgr. Martin Mikolášek, ředitel SUŠ Poděbradova

Mgr. Bc. Marcela Mrózková Heříková, ředitelka Centra kultury a vzdělávání, projekt Sochy!!! v Komenského sadech

Mgr. Libor Novotný, Ph.D., odborný asistent Fakulty umění OU, výtvarné uskupení Kukačka

Ing. arch. Markéta Opělová, architektka a urbanistka, MAPPA

Mgr. Filip Petlička, ředitel Ostravského muzea

Mgr. Marek Pokorný, ředitel galerie PLATO

Jana Sedláková, lektorka edukačních programů pro školy GVUO

Mgr. Barbora Stankušová, vedoucí odboru kultury a školství MMO

Mgr. Jiří Šimon, ředitel destinačního managementu, Ostravský informační servis

Ing. Lucie Baránková Vilamová, Ph.D., náměstkyně primátora pro kulturu a strategický rozvoj

Ing. Ondřej Vysloužil, ředitel MAPPA

Ing. Renáta Žáčková, DiS., vedoucí oddělení podpory investic, odbor investiční MMO

Strukturované rozhovory

Mgr. Michal Bayer, vedoucí odboru kanceláře primátora MMO

Mgr. Marie Foltýnová, Ph.D., vedoucí oddělení Umění ve veřejném prostoru, GHMP

Mgr. Jakub Ivánek, Ph.D., odborný asistent Filozofické fakulty OU, databáze Ostravské sochy

Mgr. Jiří Jůza, Ph.D., ředitel GVUO

Mgr. Filip Petlička, ředitel Ostravského muzea

Mgr. Marek Pokorný, ředitel galerie PLATO

Bc. Pavlína Polášková, koordinátorka pro kulturu MMO

Mgr. Vladimír Plutko, MPA, vedoucí odboru majetkového MMO

Mgr. Ilona Rozehnalová, předsedkyně spolku Fiducia

Mgr. Tomáš Štěpánek, vedoucí oddělení kulturních služeb, odbor kultury statutární město Brno

Ing. Renáta Žáčková, DiS., vedoucí oddělení podpory investic, odbor investiční MMO

Seznam zkratek

AR	Rozšířená realita (Augmented Reality)
EU	Evropská unie
GIS	Geografický informační systém
GHMP	Galerie hl. města Prahy
GVUO	Galerie výtvarného umění Ostrava
ICOM-CC	Mezinárodní rada muzeí – Výbor pro konzervaci (<i>International Council of Museums – Committee for Conservation</i>)
KP	Kancelář primátora
MAPPA	Městský ateliér prostorového plánování a architektury
MMO	Magistrát města Ostravy
MOB	Městský obvod
MSK	Moravskoslezský kraj
NPÚ	Národní památkový ústav
OKaŠ	Odbor kultury a školství
OU	Ostravská univerzita
RMO	Rada města Ostravy
SC	Strategický cíl
SMO	Statutární město Ostrava
VP	Veřejný prostor
VR	Virtuální realita (Virtual Reality)
VŠB	Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava

Obsah

SEZNAM ZKRATEK	5
OBSAH.....	6
1 ÚVODNÍ SLOVO	7
2 ÚVOD	8
2.1 NA JAKÝ RÁMEC NA ÚROVNI ČR A EVROPY KONCEPCE REAGUJE?	8
2.2 CHÁPÁNÍ POJMU UMĚNÍ VE VEŘEJNÉM PROSTORU V KONCEPCI	10
2.3 JAK BYLI DO TVORBY KONCEPCE ZAPOJENI AKTÉŘI?	10
2.4 JAK NA SEBE JEDNOTLIVÉ ČÁSTI KONCEPCE NAVAZUJÍ?	11
3 RÁMCOVÁ ANALYTICKÁ VÝCHODISKA	12
4 RÁMEC KONCEPCE.....	15
5 POPIS OBLASTÍ KONCEPCE.....	16
5.1 OBLAST A PÉČE	16
5.2 OBLAST B TVORBA	20
5.3 OBLAST C KOMUNIKACE.....	25
6 PRAVIDLA IMPLEMENTACE KONCEPCE.....	29
6.1 ÚVOD.....	29
6.2 AKTÉŘI IMPLEMENTACE KONCEPCE	29
6.3 PROCES IMPLEMENTACE KONCEPCE.....	30
6.4 VYHODNOCENÍ NAPLŇOVÁNÍ KONCEPCE.....	30
6.5 ZMĚNY KONCEPCE.....	31
7 AKČNÍ PLÁN	32

1 Úvodní slovo

Ve strategických dokumentech města opakovaně zdůrazňujeme význam kvalitního a funkčního veřejného prostoru. Osobně věřím, že k tomu bohatou měrou může přispívat právě umění – jeho síla dokáže proměnit běžné náměstí, park nebo ulici v prostor, kde se chceme zastavit, setkávat se a vnímat město jako místo, které má svou identitu i příběh. Taková místa je ve městě však potřeba nejen vytvářet, ale důsledně pečovat i o ta již existující – jen pak se v nich budou lidé cítit skutečně dobře a budou se tam vracet. A to byl jeden z hlavních důvodů vzniku Koncepce umění ve veřejném prostoru statutárního města Ostravy.

Její analytická část potvrdila řadu věcí, které jsme v praxi dlouhodobě vnímali. Nemáme jednotnou evidenci uměleckých děl, při pořizování nových realizací chybějí jednotná a komplexní pravidla a přehledně nastavené není ani financování oprav. Souvisejících komunikačních a edukačních aktivit je prozatím poskrovnu a chybí jim jednotný rámec.

To jsou však věci, které lze postupně změnit. Koncepce počítá s pasportizací a kategorizací uměleckých děl, s plány péče, nastavením pravidel pro architektonicko-výtvarné soutěže i s promýšlením dočasných intervencí ve veřejném prostoru. Zabývá se také komunikací, vzděláváním a zapojením různých aktérů, kteří mají k tématu co říct.

Na přípravě koncepce spolupracovala řada lidí z různých oborů. Velmi si vážím toho, že se debat a konzultací účastnili zástupci Fakulty umění Ostravské univerzity, galerií PLATO a GVUO, Městského ateliéru prostorového plánování a architektury, restaurátoři, umělci, zástupci nezávislého sektoru i městských obvodů. Jejich zkušenosti a pohledy pomohly vytvořit dokument, který Ostravě dává jasnější rámec pro péči o umění ve veřejném prostoru i pro rozhodování o tom, co v něm bude vznikat.

Ing. Lucie Baránková Vilamová, Ph.D.

náměstkyně primátora pro kulturu a strategický rozvoj

2 Úvod

2.1 Na jaký rámec na úrovni ČR a Evropy Koncepce reaguje?

Pojem umění ve veřejném prostoru se ve významu, v němž jej rámcově chápeme dnes, začal objevovat ve 20. letech 20. století. Jeho podoby se v průběhu 20. století i na počátku 21. století proměňovaly spolu s vývojem vizuálního umění i širšími společenskými změnami. V jednotlivých prostředích přitom umění ve veřejném prostoru vstupuje do vztahu s kulturním dědictvím předchozích staletí.

Jedním z významných cílů veřejné politiky v oblasti umění ve veřejném prostoru je v demokratických společnostech demokratizace umění. Tento princip, rozvíjený zejména ve 20. století a aktuální i dnes, směřuje ke zpřístupňování umění – včetně jeho současných podob – široké veřejnosti přímo v místech každodenního života, tedy ve veřejném prostoru obcí i v krajině.

Jako systematický nástroj demokratické veřejné politiky v euroatlantickém prostoru se objevuje podpora veřejného umění zejména po druhé světové válce a bere na sebe různé podoby tzv. % zákona, tj. vyhlášek či doporučení ve spojení s veřejnými investicemi (např. usnesení vlády ČSSR ze dne 28. července 1965 č. 355 o řešení otázek uplatnění výtvarného umění v investiční výstavbě). Určité % z veřejných investic má být věnováno právě na umělecká díla ve spojení s veřejnými budovami, prostranstvími, dopravními stavbami apod. V současném evropském kontextu existuje zejména v bývalé západní, ale i východní Evropě různá podoba státní legislativy ve vztahu ke státním investicím a více či méně závazných doporučení ze strany státu k samosprávám.

Od 60. let minulého století, s vývojem uměleckých trendů a forem, nabývá umění ve veřejném prostoru také různých dočasných podob. Dočasné mohou být události, v rámci kterých jsou díla prezentována (např. různé festivaly nebo sympozia, které mají omezené trvání). Dočasná mohou být i sama díla, jejichž materiálová podstata umožňuje jen dočasné trvání. Postupně také nabývají intenzity přístupy, které směřují od prezentace díla k uměleckým postupům, založených na participaci a interakci. Umělec také může být katalyzátorem čistě komunitní iniciativy zdola.

V českém, moravském a slezském kontextu se můžeme odkazovat na československou státní legislativu tzv. % zákona, která existovala v letech 1965–1991 a ukládala investovat určitý % podíl z investic do veřejných staveb na umění ve veřejném prostoru v exteriéru i interiéru. Z tohoto období je také zachováno velké množství realizací spojených zejména s výstavbou obytných celků. Vedle dostupnosti umění a jeho organické přítomnosti ve veřejném prostoru se jednalo také o potřebu ekonomicky podpořit umělce a vytvořit nástroj pro realizaci uměleckých děl, která přesahují finanční a organizační možnosti individuálních tvůrců.

Po zrušení procentního zákona po roce 1991 zmizela nejen samotná praxe začleňování umění do veřejných investic, ale také odborné know-how a profesionální iniciativa veřejné správy, a to jak v oblasti procesního nastavení, tak při výběru a realizaci konkrétních děl. Ve veřejném prostoru se tak mohou objevovat realizace různé kvality, někdy bez dostatečného odborného, kurátorského či procesního zázemí. Vedle projektů vznikajících z iniciativ místních komunit se rozvíjejí také iniciativy soukromého sektoru, které se liší svým rozsahem, motivací i úrovní zpracování.

Úkol na obnovení % legislativy nicméně přetrvává ve státní kulturní politice a kulturní obec se průběžně snaží na negativní dopady chybějící legislativy a metodického vedení upozorňovat. V posledních cca 10 letech jsou iniciativní také města a s rostoucím zájmem obyvatel o kvalitu veřejného prostoru je na řadě míst vyvíjena více či méně systematická snaha obnovit vysoký standard umění ve veřejném prostoru v celé škále nástrojů (nejvýrazněji projekt Umění pro město Galerie hlavního města Prahy v Praze nebo Sochařské Brno, realizované brněnským magistrátem). Agenda je často zvedána také městskými architekty právě v kontextu zvyšujících se nároků na veřejný prostor jako takový.

Ačkoliv princip, který by systematicky propojoval veřejné investice s novými díly vytvářenými na míru konkrétnímu místu, zůstává stále spíše minoritní, ve městech se rozvinula celá řada iniciativ, ať už na celonárodní, nebo lokální úrovni, které tento vzniklý prostor zaplnily různými projekty festivalového typu. Ty

jsou často podporovány prostřednictvím dotačních programů, a to jak na úrovni Ministerstva kultury, tak obcí či krajů.

Iniciativy se v principu odlišují zejména podle toho, zda prezentují již hotová díla a veřejný prostor využívají jako více či méně citlivě zvolené pozadí, nebo zda připravují projekty na míru, jejichž tématem je samotná interakce s konkrétním místem.

Důležitým tématem, které samosprávy také řeší, je péče o stávající díla. Častou řešenou situací je nekompletní evidence či nevyjasněné majetkové vztahy. V lepší situaci se nacházejí díla, která mají památkovou ochranu; ta se pak stávají součástí povinných katalogizací a těší se vyšší prioritě, co se týče péče o jejich dobrý stav. V těchto případech je také častější odborná správa děl v konzultaci s kurátory a odbornými restaurátory než v případě děl vzniklých často právě díky % programům, která jsou ničena neodborným zacházením.

Ať z iniciativy měst a jejich institucí nebo aktivní odborné veřejnosti pak rostou snahy mapovat a prezentovat veřejnosti i díla druhé poloviny 20. století a upozorňovat na jejich význam. Kromě zmíněných projektů je zde také např. skupinový projekt Vetřelci a volavky, databáze a navazující popularizační publikace k projektu Ostravské sochy nebo projekt Fakulty restaurování Univerzity Pardubice s celonárodními ambicemi s názvem Sochy a města.

Pro všechny iniciativy je pak tak společná snaha rozvíjet společenský dialog o významu současného umění ve veřejném prostoru napříč společnostmi.

2.2 Chápání pojmu umění ve veřejném prostoru v Konceptci

Uměním ve veřejném prostoru jsou pro účely Konceptce chápány různé formy vizuální nebo vizuálně–performativní intervence ve veřejném prostoru ať trvalé nebo dočasné povahy. Z hlediska původce díla má konceptce na mysli zejména umění realizované profesionálními tvůrci ať přímo nebo ve spolupráci s komunitami v různém slova smyslu. Z hlediska účelu se pak myslí jak tvorba, která reflektuje paměť města, a jeho události a osobnosti, tak činnost iniciativ, které tematizují vztahy v prostoru nebo vztahy mezi komunitami tady a teď. Veřejným prostorem se myslí primárně venkovní prostor, ale i veřejně přístupný prostor budov.

2.3 Jak byli do tvorby Konceptce zapojeni aktéři?

Do procesu přípravy Konceptce umění ve veřejném prostoru byli zapojeni zástupci širokého spektra institucí, odborné veřejnosti, městských obvodů a Magistrátu města Ostravy. Na straně města se jednalo o politickou reprezentaci i úředníky z klíčových odborů – zejména odboru kultury a školství, kanceláře primátora, odboru strategického rozvoje, odboru investičního a odboru majetkového. Dále se zapojili zástupci příspěvkových organizací města i kraje, vysokých škol, kulturních institucí, nezávislé scény a profesních komunit. Klíčovým zdrojem informací se staly také strukturované rozhovory s vybranými aktéry z města, městských institucí i nezávislého sektoru a dále konzultace s odborníky z jiných měst (Prahy a Brna), kteří mají s agendou umění ve veřejném prostoru dlouhodobé zkušenosti.

Pro zajištění koordinovaného postupu byla ustavena pracovní skupina ke Konceptci. Její složení odpovídalo širší řešenému tématu – zahrnovalo odborníky z oblasti památkové péče, architektury a urbanismu, zástupce muzeí a galerií, vysokých škol, kulturních center i městských obvodů, včetně politické reprezentace. Na setkáních pracovní skupiny se tak potkávali jak zástupci veřejného, akademického a neziskového sektoru, tak i aktéři z profesní a umělecké praxe.

Pracovní skupina se sešla celkem třikrát. První setkání (8. dubna 2025) bylo zaměřeno na sběr podnětů pro analytickou část. Účastníci diskutovali o třech tematických oblastech – péči o stávající díla, pořizování nového umění trvalé povahy a realizaci dočasných intervencí – a pojmenovali jak hlavní problémy, tak procesy, které v současnosti fungují dobře. Zároveň byly skupinou diskutovány příklady dobré praxe a mapovány aktuální trendy. Druhé setkání (29. května 2025) se zaměřilo na formulaci vize a cílů Konceptce a návrh konkrétních opatření. Diskuse se vedly zejména k otázkám evidence a péče o díla, jejich financování, institucionálního ukotvení celé agendy a možností zapojování komunit. Třetí setkání (26. června 2025) bylo věnováno zpětné vazbě k navržené struktuře strategie a k formulovaným cílům a opatřením. Všechna setkání se konala v prostorách Nové radnice Magistrátu města Ostravy na Prokešově náměstí.

Jednotlivé části Konceptce byly konzultovány jak s pracovní skupinou, tak s pracovníky Magistrátu města Ostravy, kteří se na procesu podíleli. Realizační tým magistrátu, složený z pracovníků odboru kultury a školství a náměstkyně primátora pro kulturu a strategický rozvoj, koordinoval celý proces přípravy dokumentu a řídil jeho zpracování ve spolupráci se zpracovatelským týmem ONplan lab.

2.4 Jak na sebe jednotlivé části Koncepce navazují?

Návrhová část Koncepce umění ve veřejném prostoru statutárního města Ostravy je vystavěna jako logicky provázaný celek. Její základ tvoří **vize**, která vyjadřuje dlouhodobou ambici města v oblasti umění ve veřejném prostoru. Na tuto vizi navazují *tři tematické oblasti – A) péče, B) tvorba a C) komunikace (viz dále rámeček Koncepce)*. Každá z těchto oblastí obsahuje **vlastní dílčí vizi**, která rámuje její směřování. Na ni se vážou **cíle** a **opatření**, jež vymezují žádoucí stav a cestu k jeho dosažení.

Koncepce je v úvodu doplněna o **analytická východiska**, představující shrnutí hlavních zjištění a poznatků ze zpracované **analytické části, příkladů dobré praxe** i z **diskusí s aktéry** na setkáních pracovní skupiny. V úvodu každé oblasti je uveden také přehled hlavních rozvojových potenciálů a problémů, které slouží jako přímý podklad pro formulaci cílů a opatření.

Součástí Koncepce jsou také pravidla implementace a pilotní soubor kroků akčního plánu. Pravidla implementace definují, jak řídit naplňování Koncepce i podrobnější charakteristiky a způsob vzniku akčního plánu.

3 Rámcová analytická východiska

Manažerské shrnutí

Legislativní rámec umění ve veřejném prostoru

Legislativní rámec zásadně ovlivňuje možnosti vzniku, umístění a financování umění ve veřejném prostoru. V České republice však chybí jednotná právní úprava, což vede k roztržitosti pravidel, nejasnému vymezení kompetencí a absenci nástroje, který by zajišťoval stabilní financování z veřejných rozpočtů. V praxi se proto vychází z různých předpisů – od zákona o obcích, autorského zákona a stavebního zákona až po vyhlášky o místním poplatku za užívání veřejného prostranství. Tato roztržitost komplikuje nejen realizaci nových děl, ale i péči, správu a financování stávajících.

Pozitivem je, že právní rámec chrání autory a kulturní dědictví a zároveň dává obcím možnost vytvářet vlastní pravidla a strategie, které reflektují místní potřeby a podporují vznik i správu umění ve veřejném prostoru.

Inspirací může být nový slovenský stavební zákon, jenž ukládá povinnost vyčlenit část rozpočtu veřejných staveb na umělecká díla a zajišťuje jejich soutěžní výběr. Tento přístup navazuje na historický princip „procenta na umění“, který v Československu v době socialismu umožnil vznik řady kvalitních realizací.

Absence jednotné právní úpravy a složitost procesů však zůstávají klíčovými výzvami, které je třeba řešit, pokud má být umění trvalou a kvalitní součástí veřejného prostoru, zejména je nutno nastavit jednotný postup jak z hlediska praktického, tak z hlediska legislativního v rámci území města tak, aby všechny subjekty působící na území města měly jasný postup při řešení jednotlivých situací.

Kontext relevantních dokumentů

Strategické dokumenty na evropské, národní, krajské i městské úrovni vytvářejí základní rámec pro možnosti rozvoje umění ve veřejném prostoru.

Evropská iniciativa Nový evropský Bauhaus otevírá příležitosti pro financování a podporu kulturně-udržitelných zásahů do veřejného prostoru.

Na národní úrovni představuje důležitý impuls zejména Politika architektury a stavební kultury, která zdůrazňuje roli umění jako součásti kvalitního prostředí a podporuje mezioborovou spolupráci. Státní kulturní politika naznačila zájem o systémovou podporu prostřednictvím návrhu zavedení procenta z veřejných investic na umělecká díla.

Strategické dokumenty města Ostravy chápou umění jako nástroj kultivace prostředí, rozvoje identity i komunitních vazeb.

Přes pozitivní východiska však oblast čelí řadě problémů – chybí koordinace mezi aktéry, systémová péče o stávající díla i jasné institucionální ukotvení.

Umění ve veřejném prostoru zůstává průřezovým tématem, jehož efektivní rozvoj vyžaduje silnější metodickou podporu a nastavení systémových procesů pořizování nových děl, financování a péče.

Kontext rozvoje území

Umění ve veřejném prostoru zatím není v územních dokumentech města systematicky reflektováno. V územně analytických podkladech se objevuje pouze okrajově – například v případech, kdy jsou fyzická díla zároveň kulturní památkou. Územní plán s uměleckými díly počítá především ve veřejných prostranstvích, včetně parků či ploch občanské vybavenosti. Regulační plány se kulturním nebo uměleckým prvkům nevěnují vůbec.

Plánované investice města představují příležitost propojit rozvoj veřejného prostoru s promyšleným začleňováním umění. V Ostravě je aktuálně evidováno více než sto investičních záměrů s předpokládanými náklady přesahujícími 50 milionů korun, které se nacházejí ve fázi přípravy.

Mnohé z nich se týkají revitalizace veřejných prostranství a rozvoje veřejné vybavenosti (včetně zdravotní infrastruktury) – tedy oblastí, kde lze uvažovat o smysluplném zapojení výtvarných děl. V několika případech již s uměním přímo počítají.

Město jako investor má v těchto záměrech významnou roli a většina projektů spadá do gesce investičního odboru magistrátu. Vytváří se tak podmínky pro diskusi o možnostech koncepční podpory umění ve veřejném prostoru.

Pro rozvoj kvalitního veřejného prostoru je zároveň důležité posílit roli umění i v územním plánování a metodicky podpořit jeho systematické zohledňování.

Umění trvalé fyzické povahy v Ostravě

Ostrava disponuje rozsáhlým a historicky cenným souborem umění trvalé fyzické povahy ve veřejném prostoru. Díla vznikala především v období socialismu, ale kontinuálně přibývají i v posledních letech. Významným přínosem je existence veřejně přístupné databáze Ostravské sochy, která vznikla občanskou iniciativou a systematicky mapuje stávající i zaniklá díla. Umění je ve městě přítomno napříč městskými obvody a představuje důležitý kulturní i urbanistický prvek.

Přes tyto hodnoty však současný stav vykazuje řadu slabin. Evidence děl je na úrovni města roztržštěná, nekompletní a chybí jí jednotná metodika i institucionální zajištění. Většina děl není ve vlastnictví města, ale jiných subjektů, což ztěžuje koordinaci a péči, současně se mnohdy nachází na nemovitých věcech ve vlastnictví města, a to bez jasného právního důvodu (chybějící právní tituly k umístění). Správa děl je rozdělena mezi jednotlivé městské obvody a vykazuje výrazné rozdíly v přístupu i kapacitách.

Finanční prostředky na péči i vznik nových děl jsou uvolňovány spíše reaktivně a bez dlouhodobého plánování. Chybí stabilní rozpočtová kapitola, která by komplexně v dostatečné výši alokovala prostředky na péči i vznik nových děl a systémové ukotvení odborné garance.

Navzdory těmto limitům se město i některé městské obvody v posledních letech aktivně podílely na vzniku nových děl – ať už formou soutěží, zadání konkrétním umělcům nebo přijetím děl darem. Zapojení odborné veřejnosti i občanů do rozhodování o podobě veřejného prostoru však zatím není samozřejmostí.

Celkově lze říct, že Ostrava má solidní základ v podobě existujících děl a aktivní občanské společnosti. Aby však mohla veřejně přístupné umění rozvíjet jako součást kulturní identity a kvalitního veřejného prostoru, bude nutné posílit koordinaci, zavést jednotný systém evidence (pasport uměleckého prostoru), nastavit jednotné procesy a vytvořit stabilní financování péče i nových realizací.

Umění dočasné povahy v Ostravě

Umění dočasné povahy představuje v Ostravě důležitou a dynamickou součást kulturního života. Významnou roli v této oblasti hrají zejména nezávislé kulturní subjekty a občanská sdružení, které dlouhodobě formují charakter ostravského veřejného prostoru mimo rámec tradičních institucí. Mezi klíčové aktéry patří festival Kukačka a spolek Fiducia, další významné aktivity zajišťují z nezávislé scény galerie PROVOZ, festival LUFT, nebo festival Malamut. Město má v nedávné historii zkušenost i s festivaly dočasných instalací ve veřejném prostoru, např. umělecký projekt Sculpture Line nebo projekt multioborové platformy Landscape festival, dále Socha!!! nebo Mezinárodní sochařské sympozium Plesná 2026.

Na vzniku děl dočasné povahy se částečně podílí i městské obvody – některé realizují vlastní aktivity (Galerie Dukla) nebo finančně podporují kulturní organizace, jiné s tímto typem produkce dosud nemají zkušenost. Město jako celek zatím systematickou produkci nebo koordinaci těchto aktivit neprovádí, výjimku tvoří jednotlivé projekty realizované MAPPA nebo zapojení se do festivalu Sdíčko. V minulosti však město stálo za výjimečným počinem v podobě Mezinárodního sympozia prostorových forem, které v roce 1967 přineslo do veřejného prostoru řadu výrazných sochařských realizací.

Finanční podpora dočasného umění je zajišťována zejména prostřednictvím kulturních dotačních titulů – jednoletých i víceletých, do nichž se mohou hlásit i projekty ve veřejném prostoru. Naskytá se příležitost vytvořit specializovaný dotační program zaměřený přímo na výtvarné umění dočasné povahy ve veřejném

prostoru. Takový program by nejen zvýšil transparentnost a zřetelnost podpory, ale zároveň by posílil kontinuitu a dlouhodobé zajištění produkce: oproti současnému stavu by umožnil plánovat projekty v delším časovém horizontu, nastavovat víceleté finanční rámce a lépe předvídat dostupné zdroje.

Dnes jsou tyto aktivity podporovány převážně v rámci široce definovaných kulturních dotačních titulů, primárně stabilním dotačním titulem Program podpory kultury a zachování kulturního dědictví na území SMO, které umožňují tematickou i formální rozmanitost projektů. Tento model zároveň předpokládá buď jednorázovou projektovou podporu, nebo zapojení do systému víceletých dotací, jenž v Ostravě představuje nástroj pro stabilní a opakovaně podpořené realizátory splňující stanovená kritéria kvality a významu pro město a region. Pro část projektů umění ve veřejném prostoru však zůstává náročné dlouhodobé plánování zejména z důvodu jejich časové, produkční a prostorové náročnosti a potřeby koordinace s dalšími aktéry. V praxi se tak ukazuje, že pro různé typy projektů mohou být vhodné odlišné formy podpory – od standardních jednorázových grantových schémat přes víceleté financování až po případné specializované nástroje, pokud se město rozhodne je v budoucnu rozvíjet. Důraz je kladen především na to, aby systém podpory umožňoval předvídatelnost, kontinuitu a odpovídal specifickým potřebám jednotlivých typů intervencí ve veřejném prostoru.

Propagace dočasných uměleckých zásahů probíhá především z vlastní iniciativy samotných aktérů. Město se na propagaci dočasného umění podílí jen okrajově a chybí systematická strategie i jednotná platforma, která by umožnila dokumentaci, sdílení a širší zpřístupnění těchto realizací veřejnosti.

Z rozhovorů s aktéry i z dostupných dat vyplývá, že oblast dočasného umění v Ostravě trpí absencí strategického rámce, koordinace a systematické podpory. Impulzy vycházejí především zdola zásluhou iniciativy jednotlivců a nezávislých organizací, které ale často fungují s omezenými kapacitami a bez záruky kontinuity.

Vzhledem k přínosu této sféry – ať už jde o aktivizaci veřejného prostoru, podporu kulturní rozmanitosti nebo schopnost reflektovat aktuální témata – by bylo vhodné posílit spolupráci s městem. Potenciál dočasného umění jako nástroje komunikace, vzdělávání i propojování komunit a budování soudružnosti a celkové image města je značný, jeho rozvoj však vyžaduje dlouhodobou pozornost, stabilní rámce a promyšlenou spolupráci mezi městem a kulturními aktéry.

4 Rámec Koncepce

Vize

Umělecká díla vytvořená pro veřejný prostor Ostravy přitahují pozornost veřejnosti i odborníků. Přispívají tak k odborné i veřejné debatě o umění ve veřejném prostoru, jejíž význam přesahuje hranice města.

OBLAST A PÉČE

Strategický cíl: Ostrava chce umělecká díla v dobré kondici.

Sledovaný ukazatel: fyzický stav děl

Ostrava dbá na to, aby existující díla ve veřejném prostoru byla atraktivní pro veřejnost a zachovala se i pro budoucí generace. Péči o umění proto pojímá systematicky, aby byl zajištěn dobrý stav děl bez ohledu na vlastníka a aby se předcházelo jejich degradaci. Systém evidence a pasportizace napomáhá efektivní koordinaci péče mezi magistrátem, městskými obvody i soukromými vlastníky. Aktivní metodické vedení, vzdělávání a propojování vlastníků a odborníků zvyšuje povědomí o kvalitní péči o díla.

Specifický cíl A1: Systematická a předvídatelná péče o díla

Specifický cíl A2: Koordinovaný systém evidence děl

OBLAST B TVORBA

Strategický cíl: Ostrava chce kvalitní díla ve veřejném prostoru.

Sledovaný ukazatel: renomé spolupracujících tvůrců

Ostravě záleží na tom, aby se místní veřejnost i návštěvníci setkávali s kvalitními díly ve veřejném prostoru. Za tímto účelem sleduje trendy v oblasti umělecké tvorby a oživování a designu veřejného prostoru, iniciuje různé způsoby koordinované spolupráce s umělci, architekty, odbornou veřejností v oblasti umění a dalšími aktéry na místní, národní i mezinárodní úrovni. Klade důraz na to, aby vznik nových děl v území, zejména těch trvalé povahy, byl prodiskutován s experty a jejich realizace byla dobře provázána se strategickými investicemi a rozvojem kvality budov i veřejných prostranství. Nástroje podpory realizace dočasných děl zároveň ponechávají dostatek prostoru pro iniciativu odborných organizací i kreativních uskupení zdola.

Specifický cíl B1: Rozvoj trvalých děl s vysokou uměleckou kvalitou

Specifický cíl B2: Vznik interaktivních dočasných děl

OBLAST C KOMUNIKACE

Strategický cíl: Ostrava chce přiblížit umělecká díla veřejnosti.

Sledovaný ukazatel: zpětná vazba veřejnosti

Ostrava chápe umění ve veřejném prostoru jako součást pestrého mixu, který formuje identitu i značku města. Podporou prezentačních platforem a vzdělávacích programů rozvíjí povědomí a zájem veřejnosti o díla vzniklá nejen ve 20. století, ale i o nejnovější tvorbu. Při realizaci děl trvalého charakteru pečlivě zohledňuje místní kontext a vytváří prostor pro zapojení různých stupňů školního vzdělávání a veřejnosti, nejen při přípravě zadání architektonicko-výtvarných soutěží. Dává prostor uměleckým iniciativám, které dokážou do dočasných intervencí zapojit obyvatele i návštěvníky. Spolupracuje s širokým spektrem kulturních aktérů.

Specifický cíl C1: Dobré porozumění veřejnosti dílům ve veřejném prostoru

Specifický cíl C2: Veřejná díla jako součást identity i značky města

5 Popis oblastí koncepce

Popis oblastí koncepce představuje hlavní rozvojové problémy a potenciály a na ně reagující cíle a opatření. U každého cíle a opatření je pak definována odpovědnost a za realizaci, realizační partneři i vzájemné vazby mezi opatřeními.

5.1 OBLAST A PÉČE

Související rozvojové potenciály a problémy

ROZVOJOVÉ POTENCIÁLY	ROZVOJOVÉ PROBLÉMY
MAJETKOPRÁVNÍ VZTAHY	
Decentralizovaná správa děl. Většinu děl ve vlastnictví města spravují městské obvody, což umožňuje decentralizovanou péči. Povinnost pečovat o majetek (a tedy i díla) mají obvody dány statutem města.	Většina děl na území města je v soukromém vlastnictví, zároveň panují nejasnosti ve vlastnických vztazích, včetně odlišného vlastnictví objektů a pozemků na nichž stojí. To komplikuje koordinovanou správu a péči o díla. Město není mnohdy oprávněno bez právního titulu zasahovat do cizího majetku (vč. oprav). Vzhledem k historickému dědictví se nacházejí ve veřejném prostoru mnohdy umělecká díla bez znalosti autora nebo existujících smluvních vztahů k jejich umístění. Zánik děl kvůli nešetrné péči a komplikacím spojeným s vlastnictvím. Z období socialismu bylo odstraněno téměř 500 děl (většina z celkového úbytku). Velká část odstraněných děl byla součástí interiérů nebo exteriérů budov a byla odstraněna při rekonstrukcích. Vzhledem k neúplné evidenci chybějí u řady zmizelých děl informace o jejich původní podobě, umístění i okolnostech zániku.
EVIDENCE A PASPORTIZACE DĚL TRVALÉ POVAHY	
Magistrát a část městských obvodů má alespoň základní evidenci děl v rámci evidence majetku, pět obvodů disponuje i podrobnější pasportizací. To může být základem pro jednotnou evidenci (s důrazem na technické i kulturní aspekty), jejíž vznik by aktéři uvítali. Existuje projekt Ostravské sochy, který představuje funkční základ evidence i pasportizace. Databáze Ostravské sochy eviduje 885 existujících a 558 zaniklých uměleckých děl ve veřejném prostoru města Ostravy. Významná část (471 děl) pochází z období socialismu, kdy byl rozvoj umění součástí veřejných investic díky tzv. % zákonu (60.–80. léta). Nejvíce uměleckých děl se nachází v centru města (Moravská Ostrava a Přívoz), dále pak v Porubě, Ostravě-Jihu, Slezské Ostravě a Vítkovicích.	Roztříštěná a institucionálně neukotvená evidence. Evidence trvalých uměleckých děl je na úrovni města i městských obvodů nejednotná a roztříštěná. Chybí společná metodika evidence a pasportizace, kterou by sdíleli všichni relevantní aktéři, stejně jako komplexní pasporty obsahující informace o samotném díle, jeho stavu, historii péče a potřebách údržby. Podrobný pasport má v současnosti zpracován pouze městský obvod Poruba. Je skutečností, že tato neukotvenost se prolíná i do jiných sfér majetkové správy a řešení by měl přinést budoucí informační systém pro správu majetku. Město má limitovaný přístup k jediné existující komplexní databázi. Správa databáze Ostravské sochy jako jediný komplexní zdroj je v soukromých rukou a přístup města i dalších vlastníků k datům je limitovaný. Aktualizace databáze je závislá na kapacitách občanského sektoru, který databázi spravuje. Nedostatečné zohlednění děl při rozvoji území. Umění ve veřejném prostoru není systematicky začleněno do územně analytických a plánovacích podkladů jako informace pro rozvoj území.

	Územně analytické podklady (ÚAP) umění ve veřejném prostoru nezmiňují, řeší jen díla s památkovou ochranou.
--	---

ROZHODOVACÍ PROCESY A KOMUNIKACE AKTÉRŮ V OBLASTI PÉČE A EVIDENCE

V některých městských obvodech funguje aktivnější a systematictější přístup ke spolupráci při evidenci a péči o umění ve veřejném prostoru. Zodpovědné odbory někdy iniciují spolupráci s odborníky při plánování oprav.	Neexistuje jednotný systém pro správu, údržbu děl a nejsou dostatečně vyjasněné kompetence mezi jednotlivými aktéry, což ztěžuje koordinaci i kontinuitu péče o díla. Agenda spadá pod více odborů na magistrátu, pod městské obvody a dotýká se dalších městských organizací, včetně technické správy veřejného prostoru. Nedostatečná koordinace mezi aktéry. Neexistuje jednoznačně vymezený subjekt, který by měl za péči o umění ve veřejném prostoru primární odpovědnost. Příspěvkové organizace města a kraje v oblasti muzeí a galerií nebyly doposud systematicky zapojeny do budování znalosti o dílech a péči o ně. Nerovnoměrná a reaktivní péče o díla. I vzhledem k nedostatečně podrobné evidenci je na straně města i obvodů reagováno na aktuální potřeby bez systematické tvorby plánu péče o díla. Komunikace s vlastníky uměleckých děl téměř neprobíhá. Soukromí vlastníci často nevědí, na koho se v případě pomoci s péčí nebo darování díla obrátit. Neznalost a nejednotný výklad autorského zákona mezi úředníky i vlastníky spojené s manipulací s dílem, který vede k neodbornému zacházení s díly.
--	--

FINANCOVÁNÍ A ODBORNÁ PÉČE O DÍLA

Existuje rozpočet na financování péče o díla. Magistrát města na základě zjištění potřeb každoročně do rozpočtu alokuje finanční částku na opravy stávajících děl, jak ve vlastní správě, tak ve správě městských obvodů. Jedná se o díla s památkovou ochranou i bez. Od roku 2018 bylo celkově dle dostupných dat vynaloženo cca 21,7 mil. Kč na péči o díla. V regionu existuje potřebná odborná kapacita a know-how pro péči o umělecká díla, a to jak v podobě specializovaných řemeslníků a konzultantů, tak prostřednictvím odborníků působících v institucích. Právní rámec zároveň chrání autory a kulturní dědictví, čímž přispívá k zachování děl s památkovou ochranou a lepší péči o díla.	Vlastníci děl, která nejsou památkově chráněna, nemají zpravidla možnost čerpat veřejnou podporu na jejich opravu. I z tohoto důvodu nebývá péče o tato díla a jejich obnova často prioritou. Městské obvody i soukromí vlastníci mají nízké povědomí o správné péči o umění ve veřejném prostoru a nutnosti konzultace s odborníky. U děl bez památkové ochrany nemusí být při zadávání zakázek na jejich obnovu vždy dostatečně zohledněna odborná způsobilost potřebná pro práci s uměleckými díly a jejich specifickými materiály. Pokud zadavatel nestanoví odpovídající kvalifikační požadavky, může hrozit nevhodně zvolený postup, poškození díla nebo nižší kvalita jeho obnovy. Chybí depozitář / lapidárium na dočasnou úschovu uměleckých děl trvalé povahy při restaurování nebo dočasné potřebě dílo přemístit, uschovat a zároveň zpřístupnit veřejnosti. Díla ve veřejném prostoru jsou terčem vandalů, chybí jak nastavené systémy hlášení poškození díla, tak prevence – edukace a podpora zájmu veřejnosti.
---	---

OBLAST A/ PÉČE

Strategický cíl: Ostrava chce umělecká díla v dobré kondici.

Ostrava dbá na to, aby existující díla ve veřejném prostoru byla atraktivní pro veřejnost a zachovala se i pro budoucí generace. Péči o umění proto pojímá systematicky, aby byl zajištěn dobrý stav děl bez ohledu na vlastníka a aby se předcházelo jejich degradaci. Systém evidence a pasportizace napomáhá efektivní koordinaci péče mezi magistrátem, městskými obvody i soukromými vlastníky. Aktivní metodické vedení, vzdělávání a propojování vlastníků a odborníků zvyšuje povědomí o kvalitní péči o díla.

Specifické cíle	Opatření	Vazba na opatření	Realizátor	Spolupráce interní	Spolupráce externí
A1: Systematická a předvídatelná péče o díla	A1.1 Definovat roli koordinátora a odborné platformy v oblasti péče o umění ve veřejném prostoru. Péče o díla bude součástí popisu agendy a kompetencí koordinátora a zařazena do organizačního řádu SMO.	B1.1 B1.2	Odbor kultury a školství	Legislativní a právní odbor	
	A1.2 Nastavit dlouhodobé plánování péče o umění ve vlastnictví a správě SMO a MOB. Především zavedením zpracování dlouhodobého plánu péče a plánované alokace finančních prostředků z rozpočtu města a rozpočtu MOB. Součástí plánu péče budou také definované postupy reakce na vandalismus.	B1.2	Odbor kultury a školství	Ostravské muzeum Odbor majetkový Odbor hospodářské správy Odbor územního plánování a stavebního řádu MOB	
	A1.3 Zpracovat hlavní doporučení pro kvalitní péči o umělecká díla ve veřejném prostoru ve spolupráci s experty tak, aby byla dobře využitelná pro veřejné i soukromé vlastníky. Součástí procesu bude i právní prověření vlastnických vztahů (due diligence) před jakýmkoliv zásahem nebo investicí, dále jako součást doporučení budou popsány i způsoby spolupráce s experty na odborném restaurování děl. Doporučení atraktivním způsobem komunikovat vlastníkůům a správcům.	A1.4 B1.2	Odbor kultury a školství	Ostravské muzeum Odbor majetkový Odbor hospodářské správy Odbor legislativní a právní	Neziskový sektor Univerzity
	A1.4 Zajistit finanční prostředky pro péči o umělecká díla trvalé fyzické povahy nad rámec památkové ochrany, tak aby mohl být zajištěn také dobrý stav děl vzniklých ve druhé polovině 20. století, a to ve veřejném i soukromém vlastnictví.	A1.3	Odbor kultury a školství	Odbor financí a rozpočtu	

A2: Koordinovaný systém evidence děl	A2.1 Vymezit roli koordinátora umění ve veřejném prostoru v oblasti evidence a pasportizace děl. Evidence a pasportizace děl bude součástí popisu agendy umění ve veřejném prostoru a kompetencí koordinátora a zařazena do organizačního řádu SMO.	B1.2	Odbor kultury a školství	Legislativní a právní odbor	
	A2.2 Zajistit databázové řešení, které splní nároky na pasport veřejného majetku města, bude finančně a organizačně udržitelné a zájem o jeho využití budou mít zainteresovaní aktéři. Ideálním řešením je jednotný informační systém pro správu majetku města s možností speciálních procesů pro správu děl.	C1.2 C1.1	Odbor IT a outsourcingu	Odbor majetkový Odbor projektů IT služeb a outsourcingu MAPPA Odbor územního plánování a stavebního řádu	
	A2.3 Naplnit databázi obsahem z existujících zdrojů i na základě doplnění o nový sběr dat. Jako součást řešení vydefinování kritéria sběru a aktualizace dat.	C1.2 C1.1	Odbor kultury a školství odbor IT a outsourcingu	Ostravské muzeum MOB	Neziskový sektor, který shromažďuje data Univerzity

5.2 OBLAST B TVORBA

Související rozvojové potenciály a problémy

ROZVOJOVÉ POTENCIÁLY	ROZVOJOVÉ PROBLÉMY
LEGISLATIVA A STRATEGIE V ČR A V EU A ŠIRŠÍ KONTEXT VZNIKU DĚL	
Na evropské úrovni existuje řada příkladů státní i regionální legislativy, která ukotvuje podporu umění ve veřejném prostoru v souvislosti s investicemi do veřejné infrastruktury. Obce mají prostor vytvářet vlastní pravidla a strategie, které reflektují místní potřeby a mohou podpořit vznik umění ve veřejném prostoru jak dočasné, tak trvalé povahy. V posledních cca 8 letech vznikla řada zajímavých iniciativ na straně měst, která se snaží o jeho systematický rozvoj (např. Umění pro město v Praze, Sochařské Brno). Ve městech vznikla také řada festivalů, které přináší dočasné instalace uměleckých děl. Umění ve veřejném prostoru je tematizováno ve státních politikách. Ve Státní kulturní politice i v Politice podpory architektury na národní úrovni je navrženo znovu zavedení mechanismů jako je % na umění z veřejných investic, akcentován je důraz na spolupráci státu s kraji a obcemi v této věci. Vznik iniciativ soukromého sektoru v posledních letech. Často v kontextu větších architektonických celků, soukromý sektor připravuje realizace umění ve veřejném prostoru trvalé povahy v diskuzi s odborníky pomocí otevřených výtvarných nebo architektonicko-výtvarných soutěží a vytváří tak prostor pro uplatnění současného vizuálního myšlení.	Veřejnost si odvykla setkávat s progresivními projevy vizuálního umění trvalé povahy v místech, kde se běžně pohybuje. Po zániku % zákona v 90. letech přestalo být současné umění ve veřejném prostoru součástí rozvoje veřejné vybavenosti jako jsou nemocnice, školy, kulturní instituce, dopravní stavby apod., stejně tak se přestalo uplatňovat při rozvoji obytných celků, který majoritně převzal soukromý sektor. Oslabení odborné debaty a vznik nekvalitních děl. Systematickou odborně vedenou iniciativu veřejné správy po zániku % zákona často nahrazují iniciativy na straně občanské společnosti nebo soukromého sektoru, které často nepodléhají odborné a veřejné diskuzi. Stejně tak díla realizovaná na straně veřejné správy jsou často pořizována z rozhodnutí politické reprezentace bez diskuse s odbornou veřejností. Dopadem této situace je celá řada realizovaných děl nízké řemeslné i umělecké kvality.
STRATEGIE / ROZVOJ MĚSTA / FINANCOVÁNÍ DĚL	
Dočasné i trvalé umění je ve strategickém plánu Ostravy chápáno jako nedílná součást veřejného prostoru a jako nástroj posilování komunit, místní identity a participace obyvatel. Je kladen důraz na mezioborovou spolupráci při rozvoji díla a jeho okolí. Ostrava dlouhodobě věnuje až 30 % rozpočtu do investic. V budoucnosti má velká část směřovat do komunálních služeb a územního rozvoje (např. revitalizace veřejných prostranství). Město financuje umění trvalé povahy z vlastních zdrojů. Pokud je politická reprezentace přesvědčena o smyslnosti záměru, nečeká na externí financování skrze dotační výzvy. Od roku 2018 bylo celkově vynaloženo 11,3 mil. Kč na pořízení nových děl na straně města a obvodů, z toho městské obvody v objemu asi 6,8 mil. Na straně magistrátu byly více než 3/4 těchto financí investováno kancelářím primátora. Dotační programy města pro kulturu podporují dočasné intervence ve veřejném prostoru. Podporovány jsou rozmanité formáty performance, objektové instalace, muraly i komunitní akce, projekty hodnotí odborná komise. Zájem o realizaci umění ve veřejném prostoru ze strany některých developerů jako součástí rozvoje kvality městského veřejného prostoru, který je realizován v rámci investic soukromého sektoru. Je třeba rozvíjet společenskou diskuzi, která bude tuto snahu směřovat ke kvalitním realizacím a potenciál zájmu tak byl dobře využít.	Nová díla trvalé povahy vznikají spíše nahodile, bez širší vize a naplňování strategie související s rozvojem veřejné vybavenosti a veřejného prostoru města, a to jak na úrovni MMO, tak na úrovni obvodů. Nedostatečné zohlednění děl při rozvoji území. Umění ve veřejném prostoru není systematicky začleněno do územně analytických podkladů (v UAP jsou pouze díla s památkovou ochranou) a územně plánovacích podkladů (např. územní studie apod.) Nahodilé je také financování vzniku uměleckých děl trvalé povahy, není systematicky spojené ani investičními záměry ani s jiným typem alokací financí v rozpočtu. Podíl investičních záměrů města, u kterých se již nyní počítá s realizací uměleckého díla, je relativně malý v poměru k jejich celkovému rozsahu. Financování dočasných intervencí, které jsou iniciované nezávislými aktéry, je závislé především na jednoletých dotačních schématech města, ty ovšem nemají specifickou kategorii umění ve veřejném prostoru, soutěží tak s dalšími typy projektů. Rozvoj a udržitelnost tématu na straně neziskového sektoru tak má svoje limity. Do standartní podpory v rámci grantového řízení se hlásí již hotové projekty. Podpora není směřována skrze kurátorované výzvy, které by lépe cílily na rozvoj konkrétních míst ve městě, nebo identifikovaly aktuální témata. Problém pro realizaci dočasných děl je i administrativní zátěž spojená s realizací děl a intervencí ve veřejném prostoru.

VZNIK / NABÝVÁNÍ / UMÍSTOVÁNÍ DĚL

Spolupráce mezi odbory magistrátu města i kulturními institucemi je prostupná a je vůle ke koordinaci procesů přípravy a realizace děl trvalé fyzické povahy.

Město Ostrava i některé městské obvody v posledních deseti letech pořídily nebo přijaly nová díla, a to různými způsoby např. darem, soutěží, převzetím.

Vznik dočasných děl ve veřejném prostoru je tažen zejména motivací a iniciativou nezávislých iniciativ, které samy vytváří nebo přináší kvalitní obsah, aktivizují veřejný prostor a budují nové publikum (např. Festivaly Kukačka nebo Luft, spolek Fiducia). Vznikají rozmanité formáty – od festivalů a sympozií po site-specific instalace a komunitní akce.

Dočasné intervence podporují i některé městské obvody (např. městský obvod Poruba pořádá jako biennale pop up expozici Sdíloko).

Není definován celkový „realizační ekosystém“ vzniku nových děl trvalé fyzické povahy ve veřejném prostoru. Chybí jasně definované procesy rozhodování o realizaci díla: od podnětu na obsah, přes způsob financování, až po rozhodování o podobě díla. Procesy musí obsahovat i majetkoprávní fázi - tj. určení vlastníka, správce, evidence, právní titul k pozemku a odpovědnost za údržbu.

Není stanovena role koordinátora umění ve veřejném prostoru, který by propojoval jednotlivé zainteresované subjekty, samosprávu, veřejné kulturní instituce, nezávislou scénu, odbornou veřejnost i developery, což limituje koordinované plánování, sdílení zkušeností i vzájemnou inspiraci.

Do veřejného prostoru se dostávají díla formou darů od soukromých subjektů veřejné správě, bez odborného posouzení umělecké kvality, technického stavu a bezpečnosti či náročnosti údržby díla. Vedle odborného posouzení je nezbytné i právní a majetkoprávní posouzení (vč. zajištění převodu vlastnických práv a licencí dle autorského zákona).

Chybí jasná metodika pro umísťování již existujících děl, která nevznikají na míru danému místu ve veřejném prostoru a třeba je „pouze“ najít vhodné místo.

Pouze menšina obvodů aktivně podporuje vznik nebo pořádání akcí zaměřených na dočasné umění ve veřejném prostoru, 16 obvodů nemá s takovou realizací žádnou zkušenost.

ODBOBNÉ KAPACITY A DEBATA O ROZVOJI DĚL

V Ostravě působí pestrá škála odborníků a organizací otevřených ke spolupráci, které mají potenciál poskytnout zázemí pro komplexní přístup k rozvoji umění ve veřejném prostoru. **Jedná se jak o veřejné kulturní instituce v oblasti muzeí a galerií** (PLATO, GVUO a Ostravské muzeum) nebo o městské organizace, které rozvíjí kvalitu vystavěného prostředí i participaci veřejnosti na rozvojových projektech (MAPPA). Dále o **organizace občanského sektoru**, které rozvíjí místní znalost již existujících děl nebo jsou aktivní v dočasných intervencích (Fiducia, ...). K budování odborných kapacit pro kritickou reflexi, výzkum nebo a edukaci je také možné přizvat **vysoké**, (Ostravská univerzita, VŠB), **i střední školy**.

V Ostravě existuje historie odborných orgánů, které se umění trvalé fyzické povahy systematicky věnovaly (komise kultury, která v letech 2004–2011 nesla roli toho, kdo vnášel podněty na realizaci děl trvalé povahy a také z pozdějšího období pracovní skupiny náměstka primátora se zapojením odborné veřejnosti), je tedy na co navazovat.

Politická reprezentace v Ostravě dlouhodobě podporuje realizaci architektonických soutěží, což představuje potenciál pro systematický rozvoj architektonicko-výtvarných nebo jiných typů vhodných soutěží na umělecká díla v exteriéru i interiéru.

Díla jen výjimečně vznikají v architektonicko-výtvarných nebo jiných typech vhodných soutěží, které umožňují transparentní zapojení nezávislých expertů, odborníků úřadu i politické reprezentace. Zejména na úrovni obvodů nejsou do procesu vzniku děl příliš zapojeni externí odborníci ani jiným způsobem.

Příspěvkové organizace města a kraje v oblasti muzeí a galerií nebyly doposud systematicky zapojeny (pouze nahodile), ačkoli disponují odbornými kapacitami a mají zájem téma umění ve veřejném prostoru rozvíjet.

O realizaci nových děl trvalé povahy se rozhoduje spíše politicky a ad hoc. Chybí odborná platforma, která by zajistila aktivní směřování celkové vize rozvoje umění ve veřejném prostoru i včasnou odbornou debatu v okamžiku prvního impulsu na vznik díla, ať impuls přichází z řad politické reprezentace, široké veřejnosti nebo odborné veřejnosti.

OBLAST B/ TVORBA

Strategický cíl: Ostrava chce kvalitní díla ve veřejném prostoru.

Ostravě záleží na tom, aby se místní veřejnost i návštěvníci setkávali s kvalitními díly ve veřejném prostoru. Za tímto účelem sleduje trendy v oblasti umělecké tvorby a ožívování a designu veřejného prostoru, iniciuje různé způsoby koordinované spolupráce s umělci, architekty, teoretiky a dalšími aktéry na místní, národní i mezinárodní úrovni. Klade důraz na to, aby vznik nových děl v území, zejména těch trvalé povahy, byl prodiskutován s experty a jejich realizace byla dobře provázána se strategickými investicemi a rozvojem kvality budov i veřejných prostranství. Nástroje podpory realizace dočasných děl zároveň ponechávají dostatek prostoru pro iniciativu odborných organizací i kreativních uskupení zdola.

Specifické cíle	Opatření	Vazba na opatření	Realizátor	Spolupráce interní	Spolupráce externí
B1: Rozvoj trvalých děl s vysokou uměleckou kvalitou	B1.1 Ustanovit odbornou pracovní skupinu, která bude zajišťovat vedení odborné debaty o vzniku a realizaci umění ve veřejném prostoru a zároveň bude prostorem pro koordinaci aktérů. V rámci odborné pracovní skupiny bude diskutován jak vznik děl iniciovaný na straně veřejné správy a jejích organizací, tak na straně soukromého sektoru.	A1.1 B1.2 B2.1 C2.2	Odbor kultury a školství	Odbor strategického rozvoje MAPPA Zřizované paměťové instituce města a instituce v oblasti vizuálního umění	Zřizované paměťové instituce kraje Neziskový sektor Univerzity
	B1.2 Ustanovit agendu a roli koordinátora umění ve veřejném prostoru. Popsat agendu a kompetence koordinátora, ukotvit v organizačním řádu SMO, popsat roli vůči dalším aktérům a následně atraktivním způsobem představit městským obvodům a dalším vlastníkům.	A1.1 A1.2 A1.3 A2.1 B1.1 B2.1	Odbor kultury a školství	Legislativní a právní odbor MAPPA	
	B1.3 Vytvořit funkční realizační ekosystém pro vznik trvalých děl, který zajistí přenesení odborné debaty do realizačních procesů statutárního města Ostravy a jeho organizací. Nastavit na Magistrátu města Ostravy procesy, které zajistí včasné posouzení a případné zařazení umění ve veřejném prostoru jako součásti investičních záměrů města a jeho organizací. Součástí těchto procesů musí být vedle odborného posouzení také povinné majetkoprávní stanovisko příslušného odboru u každého záměru. Procesní nastavení musí již ve fázi přípravy záměru řešit zejména určení vlastníka a správce díla, způsob jeho evidence, právní titul k pozemku, odpovědnost za údržbu a péči o dílo,	B1.1 B1.2 B1.4 C2.1	Odbor kultury a školství	Odbor strategického rozvoje Odbor majetkový Odbor investiční Odbor dopravy Odbor financí a rozpočtu Odbor legislativní a právní Zřizované organizace a městské firmy	

	stejně jako zajištění převodu vlastnických práv a licencí v souladu s autorským zákonem.			Odbor územního plánování a stavebního řádu Odbor hospodářské správy	
	B1.4 Navrhnout stabilní a dlouhodobé financování rozvoje trvalých děl v návaznosti na veřejné investice. Nastavit jak variantu financování děl ve spojitosti s konkrétními vhodnými investičními záměry, tak variantu nezávislou na konkrétních projektech. Nutnost zajistit soulad s rozpočtovými pravidly a případně pravidly veřejné podpory. Bez zákonného zmocnění nelze zavést závazně, pouze jako interní pravidlo města.	B1.3 C2.1 C2.3	Odbor kultury a školství	Odbor financí a rozpočtu Odbor strategického rozvoje Odbor investiční Odbor majetkový	
B2: Vznik interaktivních dočasných děl v dialogu s okolím	B2.1 Zajistit prostor pro konzultaci s pracovní skupinou k iniciaci či vzniku děl dočasné povahy a definovat roli koordinátora umění ve veřejném prostoru v podpoře vzniku dočasného umění.	B1.1: B1.2	Odbor kultury a školství		
	B2.2 Navrhnout vytvoření institucionální kapacity na straně městem zřizovaných organizací na rozvoj děl dočasné povahy a dočasných intervencí. Jak co se týče vlastních kapacit na realizaci, tak co se týče spolupráce na designu a potažmo i procesování cílených výzev pro realizaci umění dočasné povahy na straně nezávislých iniciativ zdola.	B2.3 B2.5 B2.4 C1.1 C1.2	Odbor kultury a školství	Zřizované paměťové instituce města a instituce v oblasti vizuálního umění (PLATO)	
	B2.3 Posílit nefinanční nástroje podpory realizace děl včetně podpory zjednodušení administrativních procesů spojených např. se zábořem veřejného prostranství.	B2.2 C1.5	Odbor kultury a školství	Odbor dopravy Odbor hospodářské správy Odbor ochrany životního prostředí Odbor majetku Městské obvody	
	B2.4 Připravit finanční nástroje na vznik dočasných uměleckých intervencí. V rámci dotačních programů města ve spolupráci s experty navrhnout vytvoření cílených programových výzev na realizaci dočasných uměleckých intervencí. Specifikovat důraz na aktivizaci komunit prostřednictvím umění.	B2.2 C1.5	Odbor kultury a školství	Odbor financí a rozpočtu	Ostravská univerzita

	B2.5 Vytvářet příležitosti pro studenty, absolventy a mladé umělce na testování aktuálních forem umění ve veřejném prostoru.	B2.2 C2.4	Odbor kultury a školství	Odbor strategického rozvoje	Ostravská univerzita
--	---	--------------	--------------------------	-----------------------------	----------------------

5.3 OBLAST C KOMUNIKACE

Související rozvojové potenciály a problémy

ROVZOJOVÉ POTENCIÁLY	ROZVOJOVÉ PROBLÉMY
LEGISLATIVA A STRATEGIE V ČR, STRATEGIE MĚSTA A FOND DĚL V KONTEXTU ZNAČKY MĚSTA	
Dočasné i trvalé umění je ve strategiích města chápáno jako nedílná součást veřejného prostoru, která zvyšuje jeho estetickou kvalitu i společenské hodnoty a přispívá k utváření značky města. Bohatý kulturní fond. Soubor téměř 900 zachovaných a více než 500 zaniklých uměleckých děl ve VP, soustředěných zejména v centrální části města a ve velkých obvodech, představuje zajímavou kulturně-historickou hodnotu ve spojení s budováním moderního průmyslového města. Tento potenciál lze využít pro systematickou prezentaci, tvorbu nových kulturně-edukačních programů a posilování image Ostravy jako progresivního kulturního centra, které se tomuto fenoménu věnuje.	V ČR chybí legislativní nástroj tzv % na umění z veřejných investic nebo jiný finanční nástroj, který by garantoval systematické financování a rozvoj umění ve veřejném prostoru na straně státu. Dopadem je také úbytek příležitostí pro rozvoj výtvarného sektoru.
ZAPOJENÍ VEŘEJNOSTI DO FORMOVÁNÍ DĚL	
Umění ve veřejném prostoru kulturní aktéři považují za nástroj zapojování obyvatel do utváření míst, kde žijí. Za funkční považují zejména práci s komunitami skrze realizaci dočasných děl a k nim doprovodných akcí, které reagují na aktuální kontext, zvyšují živost veřejných prostranství a posilují místní identitu. Zapojení veřejnosti do formování díla zvyšuje jeho přijetí. Ze zkušenosti aktérů vyplývá, že vhodné zapojení veřejnosti v rané fázi realizace děl ať dočasné nebo trvalé povahy zvyšuje přijetí díla a napomáhá odbourávat předsudky vůči současnému umění. Propagace umění ve veřejném prostoru mají častou v rukou samotní realizátoři, což přispívá k autenticitě, osobnímu kontaktu s publikem a budování komunit kolem jednotlivých projektů a iniciativ. Školy mají zájem o témata spojená s místní identitou. Dočasné i trvalé umění ve veřejném prostoru i v samotném interiéru i exteriéru škol tak může být vhodným nástrojem aktivizace dětí. Jak skrze edukační programy, tak skrze zapojení do realizace.	Komunikace o dílech současného umění s veřejností je obtížná. Chybí dostatečná diskuse o tom, co je současné umění, jak funguje a proč je důležité, nejsou dostatečně využívány nástroje komunikace a participace. Odborný názor je často velmi odlišný od postojů veřejnosti. Současné umění je nejen veřejností ale i úředníky často vnímáno jako nesrozumitelné nebo elitářské. Ve městě chybí dlouhodobá debata o umění ve veřejném prostoru, jeho kvalitě a souvisejících tématech. Taková debata by měla zahrnout umělce, kulturní instituce, univerzitu, veřejnou správu, soukromý sektor včetně developerů i veřejnost a přispět k utváření sdílenější představy o umělecké kvalitě i k jejímu přijetí širší veřejností. Omezené možnosti škol zařazovat časově náročnější edukační programy. Chybí flexibilní formáty, které by umožnily snadnější začlenění tématu umění do výuky.
NÁSTROJE A PLATFORMY PROPAGACE A EDUKACE	

Kvalitní prezentační databáze Ostravské sochy. Informace o umění ve veřejném prostoru ve městě jsou dostupné ve webové databázi Ostravské sochy. Jedná se o jeden z nejkvalitnějších projektů v ČR, realizovaný spolkem Fiducia. Veřejnost má o díla zájem, využívá také nabídku fyzické i digitální mapy, komentované procházky i publikace, které spolek nabízí. Ostravské informační centrum vytvořilo platformu Architektonického manuálu. Vedle průvodce po významné architektuře města je možné propojit i s informacemi i umění ve veřejném prostoru. Projekt koordinuje Fakulta architektury VUT v Brně a zapojují se do něj obce napříč republikou. Ke zvyšování povědomí veřejnosti slouží i označování fyzických děl, aktéři důrazně doporučují minimalistickou formu a jednotný způsob označení, aby byla zajištěna nenápadnost. Pro zprostředkování rozšířené informace o dílech je možné využívat např. QR kódy, AR/VR).	Propagace umění ve veřejném prostoru trvalé fyzické povahy je závislá na občanských iniciativách, které naráží na limity personálních kapacit i financování. Město ani obvody nevyužívají systematicky své komunikační kanály k informování o dočasném umění. Tím snižují jeho dosah a nevyužívají jeho potenciál pro tvorbu značky města ale i potenciál zapojit a podpořit tvůrce. Nevhodné označování děl nejednotnými informačními cedulemi, které zaplavují veřejný prostor a vytváří vizuální smog.
--	---

AKTÉŘI A KAPACITY PRO PROPAGACI A EDUKACI

V Ostravě je zázemí organizací, které mohou na informovanosti a edukaci veřejnosti spolupracovat. Ve městě jsou odborné paměťové instituce i organizace a jednotlivci z oblasti vizuálního umění a architektury zřizované městem (ostravské univerzity, PLATO, MAPPA, Černá louka), krajem (Galerie výtvarného umění v Ostravě), státem (Muzeum +) i občanského sektoru (Fiducia), kteří jsou ochotni na rozvoji informační báze, propagace a edukace odborné i laické veřejnosti spolupracovat. Mohou téma rozvíjet v rámci již existujících aktivit (web, info letáky, publikace, procházky po městě, diskuse) nebo připravit nové formáty. Ostravská univerzita (pedagogická fakulta a fakulta umění) mohou být partnery pro vzdělávání expertů i výzkum, který přinese nové informace jako základ obsahu, který může být dále komunikován veřejnosti.	Nedostatečné personální kapacity městského muzea a galerie na popularizaci děl ve veřejném prostoru a realizaci edukačních aktivit k tématu veřejného umění. Nedostatečné personální kapacity města pro systematickou komunikaci a propagaci tématu umění ve VP, včetně tvorby a správy obsahu v digitálních platformách.
---	---

OBLAST C/ KOMUNIKACE

Strategický cíl: Strategický cíl: Ostrava chce přiblížit umělecká díla veřejnosti.

Ostrava chápe umění ve veřejném prostoru jako součást pestrého mixu, který formuje identitu i značku města. Podporou prezentačních platforem a vzdělávacích programů rozvíjí povědomí a zájem veřejnosti o díla vzniklá ve 20. století i o nejnovější tvorbu. Při realizaci děl trvalého charakteru pečlivě zohledňuje místní kontext a vytváří prostor pro zapojení veřejnosti, nejen při přípravě zadání architektonicko-výtvarných soutěží. Dává prostor uměleckým iniciativám, které dokážou do dočasných intervencí zapojit obyvatele i návštěvníky. Spolupracuje s širokým spektrem aktérů a vytváří podhoubí pro živou společenskou diskusi s potenciálem vyrůst do středoevropského významu.

Specifické Cíle	Opatření	Vazba na opatření	Realizátor	Spolupráce interní	Spolupráce externí
C1: Dobré porozumění veřejnosti dílům ve veřejném prostoru	C1.1 Propagovat umění ve veřejném prostoru vhodnými kanály na úrovni veřejné správy a jejich odborných institucí. I nadále podporovat rozvoj nezávislých platforem, které se systematické prezentaci a propagaci umění ve veřejném prostoru již věnují. Do komunikace integrovat témata spojená s prevencí poškozování děl za účelem snížení vandalismu.	A2.3 A2.4 B2.2 C1.5	Odbor kultury a školství	Kancelář primátora Zřizované kulturní instituce SMO Černá louka	Neziskové organizace
	C1.2 Posilovat edukační aktivity pro veřejnost s tématem umění ve veřejném prostoru , jak na úrovni veřejných institucí, tak nezávislých platforem.	B2.2 C1.5	Odbor kultury a školství	Zřizované paměťové kulturní instituce města a MOB a instituce v oblasti vizuálního umění Černá louka skrze OIS	Neziskové organizace Paměťové kulturní instituce kraje a státu Univerzity
	C1.3 Podporovat či spolupracovat na výzkumných projektech týkajících se veřejného prostoru.	A2.2 A2.3 A2.4	Odbor kultury a školství	Zřizované paměťové instituce města a kraje a instituce v oblasti vizuálního umění	
	C1.4 Připravit a systematicky využívat nástroje zapojování veřejnosti do vzniku trvalých děl. Vhodné nástroje definovat ve spolupráci s městskými architekty v návaznosti na principy zapojování veřejnosti do přípravy zadání architektonických soutěží.	C1.5 C2.1	Odbor kultury a školství	Kancelář primátora MAPPA	
C2: Veřejná díla jako součást značky města	C2.1 Pro realizaci děl k významným veřejným investicím vypisovat architektonicko-výtvarné soutěže otevřené mezinárodní účasti. Sledovat	B1.3 B1.4 C1.4	Odbor kultury a školství	Odbor veřejných zakázek	ČKA

	mezinárodní trendy rozvoje děl v souvislosti s komplexními investicemi do veřejné vybavenosti.			Odbor strategického rozvoje Kancelář primátora MAPPA	
	C2.2 Rozvíjet spolupráci a partnerství se soukromým sektorem na realizaci kvalitních děl ve veřejném prostoru v kontextu rozvoje území města, včetně podpory mezinárodní diskuse, i financování vzniku děl.	B1.1	Odbor kultury a školství	Odbor strategického rozvoje, odbor investiční MAPPA	Soukromý sektor, development

6 Pravidla implementace Koncepce

6.1 Úvod

Pravidla implementace tvoří nedílnou součást Koncepce umění ve veřejném prostoru statutárního města Ostravy. Jejich cílem je zajistit, aby naplňování strategických cílů probíhalo koordinovaně, efektivně a s dlouhodobou udržitelností.

Realizace Koncepce vyžaduje zapojení různých aktérů, přičemž klíčovou roli mají pracovníci jednotlivých odborů magistrátu, kteří mají její realizaci na starosti nebo na ní spolupracují. Dále se do procesu zapojují veřejné organizace, které mají umělecká díla ve své správě, nebo jsou odbornými partnery pro naplňování Koncepce. Partnery jsou také městské obvody, které spravují umělecká díla a podporují dočasné realizace v územní působnosti. Důležitou roli hraje neziskový i akademický sektor či nezávislí tvůrci a odborníci, kteří se věnují realizaci, kritické reflexi, prezentaci nebo odborné péči o umění ve veřejném sektoru. Úspěšná implementace Koncepce předpokládá jasné vymezení kompetencí, odpovědností a postupů, stejně jako efektivní koordinaci mezi všemi zúčastněnými aktéry.

Pro efektivní realizaci Koncepce je klíčové, aby všichni zapojení aktéři rozuměli principům a obsahu Koncepce a sdíleli její vizi a cíle. Základem úspěšné realizace pro dosažení kvalitních výsledků je také vzájemný respekt, otevřená komunikace a konstruktivní spolupráce všech stran.

Pravidla implementace vycházejí z doporučení metodik Ministerstva pro místní rozvoj pro přípravu a realizace veřejných strategií a jsou přizpůsobena specifikům oblasti umění ve veřejném prostoru města Ostravy.

6.2 Aktéři implementace Koncepce

Realizace Koncepce umění ve veřejném prostoru vyžaduje koordinovanou spolupráci různých aktérů. Hlavními aktéry implementace jsou:

Koordinátor naplňování Koncepce a širší realizační tým

Implementaci Koncepce řídí koordinátor naplňování Koncepce (koordinátor), který spolupracuje s širším realizačním týmem na odboru kultury a školství Magistrátu města Ostravy. Průběžně koordinuje svou činnost s náměstkem/yní primátora pro kulturu. Koordinátor je zároveň hlavním garantem přípravy, koordinace a naplňování Akčního plánu Koncepce a řídí jednotlivé kroky implementace.

Rada města Ostravy – řídící skupina

Rada města Ostravy plní roli řídící skupiny implementace Koncepce. Je garantem řízení realizace Koncepce. Schvaluje Akční plán. Je jí předkládáno vyhodnocení naplňování Koncepce, které schvaluje. Rada také schvaluje navržené změny, respektive aktualizaci Koncepce.

Odborná pracovní skupina pro umění ve veřejném prostoru

Odborná pracovní skupina slouží jako stálý poradní orgán rady města pro umění ve veřejném prostoru a partner realizačního týmu pro naplňování Koncepce. Je složená z členů s hlasovacím právem a expertů s hlasem poradním. Má pouze poradní charakter a nenahrazuje rozhodovací pravomoci orgánů města dle zákona o obcích.

Členové jsou odborníci, kteří jsou jmenováni radou města (více viz statut Odborné pracovní skupiny panelu, který vznikne jako aktivita Akčního plánu v rámci naplňování Koncepce). Spojujícím článkem pracovní skupiny je koordinátor naplňování Koncepce. Odbornou podporu pak vytváří realizátoři konceptu ať z magistrátu města nebo spolupracujících veřejných a dalších organizací, kteří jsou přizýváni jako experti s hlasem poradním, dle obsahu programu jednání pracovní skupiny.

Hlavní rolí Odborné pracovní skupiny je vyhodnocovat podněty pro realizaci uměleckých děl trvalé i dočasné povahy ve městě. Odborně posuzovat a poskytovat doporučení pro realizaci uměleckých děl v souvislosti s investičními záměry ve městě.

Co se týče městských obvodů, součástí Odborné pracovní skupiny jsou pouze vybraní zástupci, jejichž obvody vykazují největší počet děl tak, aby zazníval pohled ze strany MOB. Všem obvodům je nabídnuta metodická podpora v rámci naplňování opatření Konceptce.

6.3 Proces implementace Konceptce

Akční plán

Akční plán je nástroj pro realizaci Konceptce umění ve veřejném prostoru. Umožňuje plánovat a koordinovat aktivity v rámci jednotlivých let s ohledem na dostupné finanční prostředky a další zdroje. Jedná se o strukturovaný dokument, který obsahuje přehled konkrétních projektů a aktivit a jejich vazbu na jednotlivé strategické cíle a opatření Konceptce. Plán zároveň stanovuje odpovědnosti jednotlivých aktérů, rámcový rozpočet a harmonogram realizace konkrétních aktivit. Pro lepší efektivitu řízení koncepčních dokumentů Akční plán nemá samostatné postavení, ale aktivity v něm navržené se stanou součástí akčního plánu Konceptce rozvoje kultury města Ostravy.

Tvorba Akčního plánu

Akční plán je připravován na následující rok s výhledem celkově na dva až tři roky a pravidelně aktualizován tak, aby reflektoval aktuální priority v rámci dlouhodobé vize. Pro efektivní strategické řízení a zajištění kontinuity financování je klíčové začlenění procesu tvorby Akčního plánu do přípravy městského rozpočtu. Jeho zpracování by se tak mělo stát součástí diskuse o rozpočtu na následující rok.

Základním zdrojem podnětů pro akční plán je **Zásobník projektů, aktivit a realizačních kroků**, který vznikl jako samostatný podklad v průběhu přípravy Konceptce. Aktivity jsou dále doplňovány a podrobovány diskusi dle harmonogramu přípravy Akčního plánu.

Rámcový harmonogram přípravy Akčního plánu

leden	Vyhodnocení plnění Akčního plánu z předchozích let
únor	
březen	Vytváření Akčního plánu – 1. fáze: vyhodnocení využití podnětů ze Zásobníku aktivit, průběžný sběr podnětů od Odborné pracovní skupiny a dalších partnerů dle potřeby.
duben	
květen	
červen	Tvorba Akčního plánu – 2. fáze: detailní rozpracování aktivit a projektů a jejich předjednání jako součást městského rozpočtu
červenec	
srpen	
září	Tvorba Akčního plánu – 3. fáze: projednání a následné schválení Akčního plánu Radou města Ostravy
říjen	
listopad	
prosinec	

První Akční plán je připraven pro roky 2026-2028, vyhodnocení bude realizováno průběžně. Druhý akční plán vznikne v roce 2028.

6.4 Vyhodnocení naplňování Konceptce

Zpráva z implementace Konceptce

Koordinátor naplňování Konceptce připravuje každé dva až tři roky stručnou evaluační zprávu o průběhu implementace Konceptce. Zpráva obsahuje zejména doporučení k případným úpravám Konceptce a jejímu provádění. Návrh zprávy projednává Odborná pracovní skupina pro umění ve veřejném prostoru. Následně je zpráva předložena Radě města Ostravy ke schválení.

V případě doporučení změn, například úprav cílů, opatření nebo implementačních pravidel, koordinátor koncepce zahájí proces jejich zpracování do aktualizované verze Koncepce (viz kap. 6.5).

Vyhodnocování indikátorů pak probíhá jako součást přípravy evaluační zprávy. Při prvním sběru dat realizační tým stanovuje metodiku sběru, aby byla zajištěna kontinuita a srovnatelnost měření mezi jednotlivými roky. První sběr dat je pak vhodné provést na začátku používání koncepce.

Za vyhodnocení indikátorů odpovídá koordinátor naplňování Koncepce, který může tuto činnost koordinovat s členy Odborné pracovní skupiny a zodpovědnými osobami jednotlivých odborů magistrátu, městských obvodů či zapojených kulturních institucí, které se podílí na realizaci opatření. Výsledky vyhodnocení indikátorů pak mohou být součástí pravidelné zprávy o implementaci Koncepce.

Vyhodnocování akčních plánů

Realizace Akčního plánu jako nástroje naplňování Koncepce je vyhodnocováno každoročně. Vyhodnocení poskytuje přehled o tom, zda se jednotlivé aktivity podařilo realizovat, případně uvádí důvody jejich nezrealizování nebo stav rozpracování. Vyhodnocení probíhá jednoduchou metodou např. formou semaforu. Vyhodnocení provádí koordinátor naplňování Koncepce ve spolupráci s realizátory aktivit. Stručná informace o vyhodnocení je představena Odborné pracovní skupině a Radě města, která ji bere na vědomí.

6.5 Změny Koncepce

Návrh změn Koncepce, zejména úpravy cílů nebo opatření, připravuje koordinátor naplňování Koncepce ve spolupráci s Odbornou pracovní skupinou. Návrh změn je následně předložen Radě města Ostravy k projednání.

7 Akční plán

Následující kapitola přináší přehled pilotních aktivit Akčního plánu, a to na úrovni jejich názvů a stručného popisu. Podrobnější rozpracování Akčního plánu je obsaženo v dokumentu *Manuál pro interní potřeby OKaŠ ke Koncepci umění ve veřejném prostoru statutárního města Ostravy*. V rámci naplňování akčního plánu bude odbor rovněž průběžně pojmenovávat a vyhodnocovat možná rizika související s implementací jednotlivých opatření jako jsou např. nesoulad procesů s účinnými právními předpisy (např. autorský zákon, zákon o veřejných zakázkách apod.), nevyřešené majetkové vztahy, příjem darů bez posouzení, investování veřejných finančních zdrojů do cizího majetku bez právního titulu, chybějící kompetenční matice v otázce údržby a řešení škod nebo nesoulad s rozpočtovými pravidly.

Akční plán zde nefiguruje jako samostatná úroveň řízení; navržené aktivity jsou chápány jako podkladové návrhy, jež budou následně začleněny do akčního plánu Koncepce rozvoje kultury města Ostravy.

Kapitoly akčního plánu jsou strukturovány stejně jako oblasti Strategie:

1. Péče
2. Tvorba
3. Komunikace

Tabulka Přehled pilotních aktivit Akčního plánu na úrovni jejich názvů a stručného popisu. zdroj: (ONplan, 2025)

OBLAST A / PÉČE
Cíl A1 Systematická a předvídatelná péče o díla
A1 a) Popsat roli odborné pracovní skupiny a koordinátora v oblasti péče.
A1 b) Připravit plán péče o umělecká díla ve vlastnictví města, pilotně do plánu péče zapojit jeden až dva obvody. Jako součást plánu péče odhadnout potřebnou výši nákladů.
A1 c) Na základě zpracování plánu péče a odhadnutých potřeb nákladů zajistit alokaci do rozpočtu odvozenou od potřeb.
Cíl A2 Koordinovaný systém evidence děl
A2 a) Popsat agendu koordinátora v oblasti pasportizace.
A2 b) Dojednat možnosti využití dat pro pasportizaci na straně města s držiteli licence databáze Ostravské sochy.

A2 c) Připravit zadání pro databázové řešení pasportizace na straně města.
A2 d) Realizovat databázové řešení pro pasportizaci uměleckých děl.
A2 e) Naplňování databáze obsahem.
OBLAST B / TVORBA
Cíl B1 Rozvoj trvalých děl s vysokou uměleckou kvalitou
B1 a) Iniciovat vznik odborné pracovní skupiny.
B1 b) Ustanovit roli koordinátora a popsat její roli v rámci organizačního řádu MMO.
B1 c) Připravit směrnici, která zajistí včasné zařazení realizace umění ve veřejném prostoru do investičního záměru města, respektive jeho organizací.
B1 d) Definovat kritéria výběru vhodných investičních záměrů pro spojení s realizací nových děl.
B1 e) Identifikovat vhodné investiční záměry pro spojení s uměleckými díly.
Cíl B2 Vznik interaktivních dočasných děl v dialogu s okolím
B2 a) Příprava manuálu pro umísťování dočasných děl ve veřejném prostoru ve spolupráci s odbornou pracovní skupinou a příslušnými odbory magistrátu.
OBLAST C / KOMUNIKACE
Cíl C1 Dobré porozumění veřejnosti dílům ve veřejném prostoru
C1 a) Realizace komunikace postupu města v tématu umění ve veřejném prostoru směrem k odborné veřejnosti, zástupcům městských obvodů a veřejnosti.
C1 b) V případě, že bude město iniciovat vznik uměleckého díla, zváží ve spolupráci s pracovní skupinou a partnery pilotní způsob zapojení veřejnosti.
Cíl C2 Veřejná díla jako součást identity i značky města
C2 a) Připravit jednání se zástupci odboru majetkového a investičního na téma diskuse způsobů spolupráce na realizaci a následné správě nových děl spojených s novými investicemi.